

Dosarul nr. 3r-262/23
2-22084483-01-3r-03102023

Prima instanță: Judecătoria Ungheni (jud.: D. Racoviță)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: Gh. Mîra, A. Bostan, Gr. Dașchevici)

DECIZIE

07 februarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Oxana Parfeni
Aliona Donos
Mariana Ursachi

examinând recursul depus de Chirinciuc Vitalie,
în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Chirinciuc Vitalie împotriva Consiliului raional Ungheni privind anularea actului administrativ individual,
împotriva încheierii din 07 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost declarate inadmisibile apelul declarat de Chirinciuc Vitalie și Consiliul raional Ungheni,

c o n s t a t ă:

La 13 iunie 2022, Chirinciuc Vitalie a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului raional Ungheni privind anularea actului administrativ individual.

Prin hotărârea din 12 aprilie 2023 a Judecătoriei Ungheni s-a admis parțial acțiunea concretizată. S-a anulat decizia Consiliului raional Ungheni nr. 4/24 din 26 mai 2022 „Cu privire la ridicarea mandatului de consilier în Consiliul raional Ungheni”. S-a încasat de la Consiliul raional Ungheni în beneficiul lui Vitalie Chirinciuc în calitate de prejudiciu moral suma în mărime de 5.000 lei. S-a încasat de la Consiliul raional Ungheni în beneficiul lui Vitalie Chirinciuc cheltuielile de judecată formate din achitarea serviciilor de asistență juridică în mărime de 3000 lei. S-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea în partea încasării în calitate de prejudiciu moral a diferenței de 745 000 lei și a diferenței cheltuielilor de judecată formate din achitarea serviciilor de asistență juridică în mărime de 1000 lei.

La 21 aprilie 2023 Chirinciuc Vitalie, a contestat cu apel hotărârea din 12 aprilie 2023 a Judecătoriei Ungheni, solicitând casarea hotărârii primei instanțe în partea încasării mărimii și modului de încasare a prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, cu emiterea unei noi decizii privind admiterea integrală a acțiunii.

La 11 mai 2023, Consiliul raional Ungheni, a contestat cu apel hotărârea din 12 aprilie 2023 a Judecătoriei Ungheni, solicitând casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii.

Prin încheierea din 07 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău au fost declarate inadmisibile apelurile pe motiv că motivările apelurilor nu a fost depusă în termenul prevăzut la art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

La 27 septembrie 2023, prin intermediul poștei terestre, Chirinciuc Vitalie a declarat cerere de recurs împotriva încheierii din 07 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea încheierii contestate cu remiterea cauzei în aceeași instanță pentru examinarea cererii de apel în fond.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea contestată, prin faptul că instanța de apel nu a ținut cont de faptul că confirmarea recepționării hotărârii motivate nu a fost demonstrată.

Afirmă că, instanța de apel în încheierea contestată a făcut referire la prevederile art. 33 din Codul administrativ, comunicarea cu participanții la proces cu acordarea priorității mijloacelor tehnice de comunicare pentru o mai eficientă, rapidă și economie de costuri. Această normă de rând cu alte cerințe a codului administrativ, contravine principiilor generale umane a dreptului de acces la justiție prin acordarea prerogativei unor noțiuni tehnice referitor referitor la acțiunile instanței de judecată, deoarece prin transmiterea unei informații nu prezumă și actul de accesare a acestei informații.

A susținut că, cerințele art. 33 din Codul administrativ nu poartă un caracter exhaustiv, iar expedierea actului de procedură în format de hârtie nu este exclusă, dânsul solicitând anume acest lucru.

Consideră recurentul că a fost lipsită de posibilitatea de a prezenta cererea de apel motivată, ținând cont că nu a fost notificată despre hotărârea motivată a instanței de fond, respectiv, în vederea realizării dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 CEDO, prezentul recurs urmează a fi admis.

Conform art. 241 alin. (1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

În conformitate cu art. 242 din Codul administrativ recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 07 septembrie 2023, fiind notificată recurentului Chirinciuc Vitalie, la 21 septembrie 2023, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică, anexat la materialele cauzei (f.d.171).

Recursul a fost depus de recurentul Chirinciuc Vitalie, la 27 septembrie 2023, prin intermediul Oficiului poștal (f.d.148).

Astfel, instanța de recurs consideră că, recurentul Chirinciuc Vitalie, s-a conformat prevederilor legale și a respectat termenul instituit de legiuitor la articolul 242 din Codul administrativ, pentru demararea căii de atac în ordine de recurs.

Prin prisma art.191 alin.(5) din Codul administrativ Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curților de apel.

Conform art. 243 alin. (2) din Codul administrativ instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

La 04 octombrie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat Consiliului raional Ungheni copia recursului depus de Chirinciuc Vitalie, acordând posibilitatea depunerii referinței (f.d. 181).

Intimatul nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință la cererea de recurs, până la data examinării recursului.

Având în vedere că încheierea din 07 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost contestată doar de Chirinciuc Vitalie, Completul de judecată se va expune doar în partea declarării inadmisibilității cererii de apel declarată de Chirinciuc Vitalie.

Studiind actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul depus de Chirinciuc Vitalie, și de a menține încheierea din 07 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, din următoarele motive.

Conform art. 243 alin.(1) lit. b) din Codul administrativ examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Din materialele cauzei rezultă că, prin încheierea din 07 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău au fost declarate inadmisibile apelurile depuse de Chirinciuc Vitalie și Consiliul raional Ungheni, împotriva hotărârii din 12 aprilie 2023 a Judecătoriei Ungheni, pe motiv că motivările apelurilor nu au fost depuse în termenul prevăzut la art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

Instanța de apel a reținut că, deși lui Chirinciuc Vitalie, i-a fost notificată hotărârea motivată a primei instanțe la 12 aprilie 2023, ultimul, însă, nu a depus motivarea apelului în termenul stipulat de articolul 232 alin.(2) din Codul administrativ.

În conformitate cu art. 236 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2).

Potrivit prevederilor art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art.195 din Codul administrativ potrivit căroră procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art. 111 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii

perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, Completul de judecată menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificare a securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Din materialele cauzei rezultă că, hotărârea integrală emisă în prezenta cauză, a fost notificată la adresa electronică, a lui Chirinciuc Vitalie, la 22 iunie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică (f.d. 163).

Totodată, se reține că, hotărârea motivată din 12 aprilie 2023 a Judecătoriei Ungheni a fost publicată pe Portalul Național al Instanțelor: www.instante.justice.md.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, hotărârea motivată a instanței de fond a fost notificată recurentului/apelantului Chirinciuc Vitalie la 22 iunie 2023.

Potrivit art.223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96–114.

Potrivit art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Astfel, termenul de prezentare a motivării apelului, în baza art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, fiind de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate, a început să curgă de la data de 23 iunie 2023 și a expirat la data de 22 iulie 2023. Însă, dat fiind faptul că ultima zi de depunere a cererii de apel motivată a fost sâmbătă, zi nelucrătoare, cererea de apel motivată urma a fi depusă în următoarea zi lucrătoare, 24 iulie 2023.

În pofida acestui fapt, nici în momentul emiterii încheierii din 07 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul depus de Chirinciuc Vitalie, motivarea apelului nu a fost depusă. În acest sens, este justă concluzia instanței de apel cu privire la încălcarea de către Chirinciuc Vitalie a obligației prevăzute de art. 232 alin.(2) din Codul administrativ. Or, din interpretarea corectă a prevederilor normei legale citate, este de înțeles că termenul prezentarea motivării apelului curge din momentul notificării hotărârii integrale.

În același context, după cum a fost reiterat supra, termenul stabilit de lege pentru exercitarea obligației procesuale (depunerea apelului motivat) se calculează exclusiv

din momentul notificării hotărârii integrale, iar în cazul în care participantul la proces, la caz Chirinciuc Vitalie, a omis acest termen, urma să invoce motivele omiterii (comunicarea defectuoasă a actului de procedură, recepționarea cu întârziere a hotărârii etc.) într-o eventuală cerere de repunere în termen și expres să solicite acest fapt.

Completul de judecată apreciază critic, și ca urmare va respinge, argumentele invocate de Chirinciuc Vitalie, că, a fost lipsită de posibilitatea de a prezenta cererea de apel motivată, ținând cont că nu a fost notificată despre hotărârea motivată a instanței de fond, deoarece transmiterea unei informații electronice nu prezumă și recepționarea acesteia.

În acest sens, Completul de judecată accentuează că or, confirmarea expedierii și recepționării documentului către partea interesată se atestă prin extrasul eliberat de către operatorul poștei electronice, înscris care conține datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului, data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătoresc.

Cu titlu de excepție, în caz de eroare tehnică sau neexpediere a actului pe poșta electronică, extrasul menționat va cuprinde informații cu privire la aceste inexactități, cu alte cuvinte, expeditorul va primi un mesaj separat de la „Mail delivery system” sau extrasul dedus analizei va cuprinde mesajul de la „Mail delivery system” conform căruia operatorul poștal va explica cauzele care au stat la baza returnării mesajului către expeditor. De regulă, acesta este informat că transmiterea mesajului nu a fost posibilă, deoarece adresa nu a fost găsită sau ea nu poate primi e-mailuri.

La caz însă, astfel de mențiuni de eroare tehnică, odată cu expedierea hotărârii din 12 aprilie 2023 a Judecătorei Ungheni la adresa electronică a apelantului/recurentului Chirinciuc Vitalie lipsesc, fiind prezumată recepționarea acesteia de către destinatar.

Jurisprudența CtEDO reiterează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza van Harn vs. Germania, hotărâre din 11 septembrie 2007, cauza Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza SA Universul vs. Republica Moldova, hotărâre din 10 iulie 2012).

Prin urmare, Chirinciuc Vitalie cunoscând despre o hotărâre defavorabilă și despre motivele de fapt și de drept care au stat la baza emiterii acestei hotărâri trebuia să depună diligență și să se intereseze la intervale de timp rezonabile de soarta dosarului respectiv, inclusiv să verifice poșta electronică, pentru efectuarea actului de procedură în interiorul termenului stabilit de instanța de judecată, după caz, a repunerii în termen a actului de procedură în conformitate cu legislația în vigoare.

Reținând cele constatate, precum și obligația părților și participanților la proces de a se folosi cu bună-credință de drepturile procedurale, Chirinciuc Vitalie urma să depună motivarea apelului în conformitate cu exigențele legii în termenul stabilit de lege.

Completul de judecată reține că, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

În acest sens, Curtea Europeană a statuat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, *Tinnelly & Sons Ltd and Others și McElduff and Others vs. the United Kingdom*, hotărârea din 10 iulie 1998).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, soluția emisă de către instanța de apel este una întemeiată, legală și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or argumentele și probele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

La acest capitol se rețin dispozițiile art.24 alin.(1) din Codul administrativ, care cert stipulează că, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de apel prevăzut la art.232 din Codul administrativ, este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că, nerespectarea acestuia atrage drept consecință decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Urmare, argumentele invocate în cererea de recurs sunt neîntemeiate și nu constituie temei de anulare a încheierii recurate, care este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil în sensul art. 6 din CEDO.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea contestată.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Chirinciuc Vitalie.

Se menține încheierea din 07 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în partea declarării inadmisibilă a cererii de apel declarată de Chirinciuc Vitalie, în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Chirinciuc Vitalie împotriva Consiliului raional Ungheni privind anularea actului administrativ individual.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Oxana Parfeni

Judecători

Aliona Donos

Mariana Ursachi